

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 91/03-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť K. T., bytom K., zastúpenej advokátkou prom. práv. J. K., S., ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Senici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 157/96, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo K. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Senici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 157/96 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu v Senici p r i k a z u j e , aby v konaní sp. zn. 5 C 157/96 konal bez zbytočných prietáhov.

3. K. T. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Senici p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Senici je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke prom. práv. J. K., S., vo výške 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet právnej zástupkyne č. 18649-182/0200 vedený vo VÚB v Senici do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti K. T. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2003 doručená sťažnosť K. T., bytom K. (ďalej len „navrhovateľka“), zastúpenej advokátkou prom. práv. J. K., S., ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom v Senici (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 157/96.

Ústavný súd 2. apríla 2003 prijal sťažnosť navrhovateľky na ďalšie konanie uznesením sp. zn. III. ÚS 91/03.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo

vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti listom doručeným ústavnému súdu 14. mája 2003. Po stručnej genéze postupu súdu v predmetnej veci uviedol, že sťažnosť navrhovateľky považuje za nedôvodnú, pretože z priebehu konania vyplýva, že keby navrhovateľka rešpektovala objektívne právo, vec mohla byť skončená. Navrhovateľke nevznikla žiadna škoda, predajňa mohla a môže užívať ako podielový spoluvlastník, tak ako ju užíva žalovaná. Neužíva ju preto, lebo v tesnej blízkosti si postavila novú budovu a podniká v nej. Poukázal na tú skutočnosť, že navrhovateľka je ochotná rešpektovať iba rozhodnutie, ktoré je v súlade s jej názorom. Predseda okresného súdu prácu vybavujúcej sudkyne hodnotil ako jednu z najlepších na okresnom súde.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti navrhovateľky, vyjadrenia predsedu okresného súdu a hlavne spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 157/96 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Predmetom konania je žaloba navrhovateľky proti E. J., bytom R. (ďalej len „žalovaná“), v ktorej sa domáha zrušenia spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Senica nad Myjavou vedeným na liste vlastníctva č. 1413, a to pozemku parcelné číslo 669/2 o výmere 427 m², druh pozemku zastavaná plocha, a stavby – predajne súpisné číslo 310 nachádzajúcej sa na pozemku parcelné číslo 669/2 a 669/5, doposiaľ vedených v podielovom spoluvlastníctve navrhovateľky a žalovanej v podiele ½. Žaloba bola okresnému súdu doručená 13. októbra 1995. Dňa 23. júla 1998 navrhovateľka žalobu rozšírila o alternatívny petit, obsahom ktorého bol návrh zrušiť spoluvlastníctvo k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam tak, že presne vymedzoval, ktoré časti nehnuteľností budú určené navrhovateľke a ktoré žalovanej.

Okresný súd uznesením sp. zn. Cb 376/95 z 31. októbra 1995 podľa § 104 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vyslovil svoju nepríslušnosť na konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľka sa domáhala zrušenia spoluvlastníctva so žalovanou k nehnuteľnosti nadobudnutej spoločne na základe zmluvy o predaji podniku, a teda na spory z takýchto vzťahov plynúce je v prvom stupni príslušný krajský súd. Proti tomuto uzneseniu navrhovateľka podala 11. decembra 1995 odvolanie. Predmetné odvolanie okresný súd doručil Krajskému súdu v Bratislave ako odvolaciemu súdu 31. januára 1996.

Odvolací súd uznesením sp. zn. 16 Co 237/96 z 18. júna 1996 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že okresný súd zaujal nesprávny výklad v otázke svojej vecnej nepríslušnosti v tejto právnej veci, pričom poukázal na to, že v preskúmanom prípade predmetom konania nie je záväzkový vzťah účastníkov zo zmluvy o predaji podniku, ale riešenie vecného práva – zrušenie spoluvlastníckeho práva účastníčok konania k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území Senica nad Myjavou. Predmetné uznesenie bolo okresnému súdu doručené 27. augusta 1996.

Postup okresného súdu v konaní sp. zn. 5 C 157/96 v období od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, keď okresný súd vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, vo veci pojednával (10. decembra 1996, 25. apríla 1997, 14. mája 1997, 10. októbra 1997), vykonal listinné dokazovanie (vyžiadanie písomnej dokumentácie od účastníčok konania, Daňového úradu v Senici), plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľky (rozhodnutiu vo veci).

Uznesením z 10. októbra 1997 okresný súd ustanovil vo veci znalca z odboru oceňovanie nehnuteľností Ing. P. P.. Navrhovateľke súčasne uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku.

Dňa 23. októbra 1997 oznámil uvedený znalec, že nemôže podať posudok v spornej veci, pretože jeho spracovanie vyžaduje i oceňovanie stavebných prác, na ktoré on nie je oprávnený. Z uvedeného dôvodu požiadal okresný súd o pridelenie úlohy inému znalcovi.

Okresný súd uznesením z 11. novembra 1997 ustanovil na vypracovanie znaleckého posudku nového znalca z odboru oceňovania nehnuteľností Ing. E. Ž.. Znalec vypracoval znalecký posudok v lehote a doručil ho okresnému súdu 8. januára 1998.

Na základe pripomienok navrhovateľky k vypracovanému znaleckému posudku zo 6. februára 1998 okresný súd zaslal 17. februára 1998 tento posudok súdnemu znalcovi na doplnenie v lehote 30 dní. Znalec doplnený znalecký posudok doručil okresnému súdu 25. marca 1998.

Od tohto obdobia okresný súd ďalej konal vo veci a plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľky (vyzval Daňový úrad v Senici na zaslanie výpisu z priznania k dani z príjmov fyzických osôb za rok 1997 u účastníčok konania, vyzval znalca na ďalšie doplnenie znaleckého posudku (na základe pripomienky navrhovateľky) o ohodnotenie pozemku s príslušenstvom a vypracovanie návrhu horizontálneho rozdelenia nehnuteľnosti, pojednával vo veci 29. apríla 1998, 8. júla 1998, 2. septembra 1998 (už aj o rozšírenom návrhu navrhovateľky z 23. júla 1998), 30. septembra 1998 a 5. októbra 1998).

Dňa 5. októbra 1998 okresný súd vydal vo veci rozsudok, ktorým zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území Senica nad Myjavou zapísaným na liste vlastníctva č. 1413 tak, že do vlastníctva navrhovateľky prikázal 2. nadzemné podlažie - predajňu Katka, šachtu výťahu, do vlastníctva žalovanej prikázal 1. nadzemné podlažie - predajňu železiarstvo. Okresný súd ďalej rozhodol, že účastníčky zostávajú podielovými spoluvlastníkmi spoločných častí budovy, a to základov, strechy, schodišťa, rampy, prístupovej plochy, vodovodu, plynovej prípojky, klampiarskych konštrukcií, kanalizačnej prípojky a pozemku parcelné číslo 669/2 v katastrálnom území Senica nad Myjavou, každá v 1/2. Vo zvyšku okresný súd návrh zamietol.

Voči predmetnému rozhodnutiu okresného súdu podala navrhovateľka 4. februára 1999 odvolanie. Žalovaná sa k odvolaniu vyjadrila 23. apríla 1999. Krajskému súdu v Trnave bolo odvolanie s celým spisovým materiálom doručené 28. apríla 1999.

Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 4 Co 256/99 zo 14. marca 2000 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu vo veci. Odvolací súd uložil súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie znaleckým posudkom, ktorý by zodpovedal otázku možnosti reálnej deľby konkrétnym spôsobom s vyčíslením nákladov na konkrétny spôsob reálnej deľby po zohľadnení investícií navrhovateľky do spoločnej veci a tiež z hľadiska účelnosti. Uznesenie krajského súdu bolo doručené okresnému súdu 13. júna 2000.

Od 13. júna 2000 okresný súd ďalej konal vo veci, keď pojednával (6. septembra 2000, 18. októbra 2000), vykonal ohliadku nehnuteľnosti 27. septembra 2000, zabezpečil vyjadrenia účastníkov v súvislosti s ohliadkou nehnuteľnosti (5. októbra 2000, 12. októbra 2000 a 25. októbra 2000).

Hoci ostatné pojednávanie 18. októbra 2000 okresný súd odročil za účelom vykonania znaleckého dokazovania, až 6. februára 2001 ustanovil znalca Ing. J. B., ktorému uložil v lehote dvoch mesiacov posúdiť, akým spôsobom je možné spornú nehnuteľnosť reálne rozdeliť a aké náklady si vyžiada znalcom navrhnutý konkrétny spôsob reálnej deľby po zohľadnení investícií navrhovateľky do spoločnej veci.

Pretože ustanovený znalec v súdom určenej lehote nepredložil znalecký posudok, okresný súd ho 28. mája 2001 a opätovne 16. júla 2001 vyzval na splnenie tejto povinnosti. Až na základe tretej urgencie z 3. septembra 2001 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty znalec 12. septembra 2001 predložil vypracovaný znalecký posudok. Navrhovateľka sa k nemu vyjadrila 28. septembra 2001, žalovaná 2. novembra 2001. Dňa 8. novembra 2001 vytýčil okresný súd pojednávanie na deň 16. januára 2002, ktoré pre neúčast' znalca bolo odročené na 20. február 2002 s tým, že okresný súd opätovne pod hrozbou poriadkovej pokuty znalca predvolal. Na základe výsluchu účastníkov konania a znalca okresný súd pojednávanie konané 20. februára 2002 odročil za účelom doplnenia znaleckého dokazovania na základe návrhov účastníkov. Doplnený znalecký posudok znalec doručil okresnému súdu 4. júna 2002. Podľa vyjadrenia navrhovateľky z 28. júna 2002 sa znalec už po druhý raz neriadil pokynmi súdu v tom, že sa nezaoberal návrhom navrhovateľky na

zrušenie spoluvlastníctva a tento jej návrh nevyčísľil. V súvislosti s tým žiadala opätovné prepracovanie znaleckého posudku. S takto vypracovaným dodatkom k znaleckému posudku nesúhlasila ani žalovaná, ako to oznámila okresnému súdu 8. augusta 2002.

Až po urgenciách okresného súdu z 8. októbra 2002, 18. novembra 2002 a po pohrození poriadkovou pokutou z 18. decembra 2002 znalec 30. decembra 2002 oznámil okresnému súdu, že nemôže doplniť znalecký posudok podľa požiadaviek navrhovateľky, pretože sa mu v tom čase nepodarilo doplniť správy o nájmoch objektov na č. 211 a 212 (stará pošta, Tatra banka, drogéria), a taktiež sa vyjadril k niektorým pripomienkam k znaleckému posudku.

Za účelom splnenia jeho úlohy okresný súd znalca ďalej urgoval listom zo 17. februára 2003 a 11. marca 2003, keď znalcovi oznámil, že bude o jeho priet'ahoch informovať aj predsedu Krajského súdu v Trnave. Znalecký posudok nakoniec znalec doručil okresnému súdu 14. marca 2003 (dodatok č. 1 k znaleckému posudku č. 73/02).

Od uvedeného obdobia ďalej okresný súd konal vo veci a plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľa (účastnícky konania sa vyjadrovali k znaleckému posudku, na základe ich návrhov bol zo strany znalca vypracovaný aj dodatok č. 2 a dodatok č. 3 k znaleckému posudku, súd pojednával 21. mája 2003, 13. júna 2003). Ostatné pojednávanie sa konalo 1. júla 2003, pričom bolo odročené na neurčito za účelom upresnenia petitu návrhu navrhovateľkou v lehote 1 mesiaca.

Keďže vzťahy medzi spornými stranami sú v dôsledku dlhoročného sporu už veľmi vyhrotené, navrhovateľka 13. mája 2002 a 30. januára 2003 listom žiadala okresný súd o spracovanie znaleckého posudku a vytýčenie pojednávania. Sťažnosť na priet'ahy v súdnom konaní sp. zn. 5 C 157/96 navrhovateľka podala 31. januára 2003 aj Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Tieto urgencie kvalifikoval ústavný súd ako právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

III.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zohľadňuje ústavný súd právnu a faktickú zložitost' veci, správanie účastníkov konania a postup samotného súdu v jeho konaní a rozhodovaní vo veci samej (napr. II. ÚS 813/00).

Ústavný súd je toho názoru, že predmetné občianskoprávne konanie vzhľadom na jeho predmet, skutkovú a právnu povahu sporu nemožno hodnotiť ako zložitú vec.

Pokiaľ ide o správanie navrhovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd pripúšťa, že početné podané námietky a pripomienky k vypracovaným znaleckým posudkom vo veci, dve podané odvolania voči rozhodnutiu prvostupňového súdu, ospravedlnená práceneschopnosť navrhovateľky, ako aj jej pobyt na dovolenke mimo územia Slovenskej republiky ako dôvod nekonania pojednávania, rozšírenie žaloby o alternatívny petit počas konania mohli vplývať na jeho priebeh a dĺžku. Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného v skorších rozhodnutiach využitie možností daných navrhovateľke procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie jej práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (I. ÚS 31/01).

Tretím hodnotiacim kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťuje, či došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je správanie (postup) samotného súdu.

Podľa judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS47/96, II. ÚS 41/97) priedahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, však nevyklúčujú zodpovednosť orgánu, ktorý vo veci koná, a to najmä v prípadoch, ak o právach účastníka konania rozhoduje dlhšie, než je primerané podľa povahy veci, alebo ak ide o zbytočný priedah zapríčinený i nesprávnym postupom súdu. „Aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol“ (II. ÚS 33/99, podobne II. ÚS 64/99, II. ÚS 67/01).

V týchto intenciách ústavný súd považoval obdobie od 31. októbra 1995, keď okresný súd na základe nesprávneho výkladu v otázke vecnej príslušnosti vyslovil uznesením sp. zn. Cb 376/95 svoju nepríslušnosť na konanie, až do 27. augusta 1996 (10 mesiacov), keď rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené okresnému súdu, za zbytočný priedah v konaní sp. zn. 5 C 157/96. Z petitu i z celkového obsahu žaloby bolo zjavné, že ide o spor o zrušenie spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, a teda o veci ako o občianskoprávnej, nie obchodnej mal rozhodnúť okresný súd. Preto bol postup okresného súdu spočívajúci vo vyslovení svojej nepríslušnosti na konanie zjavne neopodstatnený, a preto doba, o ktorú sa v jeho dôsledku predĺžilo konanie, predstavuje zbytočný priedah v konaní porušujúci navrhovateľkino právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Hoci výsledkom konania (postupu) prvostupňového okresného súdu bolo také jeho rozhodnutie z 5. októbra 1998, ktoré po odvolacom konaní (14. marca 2000) nemohlo nadobudnúť právoplatnosť (a tým odstrániť právnu neistotu navrhovateľky), vzhľadom na to, že súdne konanie mu predchádzajúce nebolo poznačené procesnou vadou, ale na úplné zistenie skutkového stavu podľa požiadaviek navrhovateľky odvolací súd uložil okresnému súdu vykonanie ďalších dôkazov, ústavný súd neposúdil toto obdobie ako zbytočný priedah

v súdnom konaní sp. zn. 5 C 157/96. Vyššie uvedené skutočnosti však ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení navrhovateľky.

Zbytočné prietahy v predmetnom konaní okresného súdu spočívajúce v jeho nečinnosti, a to bez existencie zákonných prekážok jeho ďalšieho konania, ústavný súd zistil v období od 18. októbra 2000 do 6. februára 2001 (až po troch mesiacoch od pojednávania okresný súd ustanovil znalca Ing. J. B.). Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd zobral do úvahy svoju predošlú judikatúru, v súlade s ktorou obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný prietah v konaní (napr. II. ÚS 3/00).

Aj keď celkové obdobie znaleckého dokazovania vo veci spočívajúce vo viacnásobnom dopĺňaní znaleckého posudku znalcom podľa pripomienok a námietok hlavne navrhovateľky je vzhľadom na predmet konania neúnosne dlhé (trvalo prakticky až do 1. júla 2003), okresný súd vyvíjal značné úsilie pri odstraňovaní pasivity povereného znalca, o čom svedčia jeho viaceré urgencie s hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a informovania o tomto stave nadriadený krajský súd. Z naznačených aktivít okresného súdu týkajúcich sa tohto zisťovaného obdobia vyplýva, že netoleroval pasivitu znalca, pričom samotná dĺžka znaleckého dokazovania spojená s viacnásobným dodatkovaním znaleckého posudku spočívala v nespokojnosti účastníčok konania s návrhom riešenia v ňom obsiahnutom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd celé toto obdobie nehodnotil ako súčasť postupu súdu, ktorý spôsobil zbytočné prietahy v konaní vo veci.

Okresný súd sa v konaní, ktorého dĺžka presahuje viac než sedem rokov, dopustil zbytočných prietahov trvajúcich 10 mesiacov, ktoré zapríčinil nesprávnou činnosťou v konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd vyslovil porušenie práva navrhovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v predmetnom občianskoprávnom konaní, tak ako ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 157/96 konal bez zbytočných prieťahov. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Tento účel možno dosiahnuť len právoplatným rozhodnutím.

V súvislosti s úpravou sťažnosti čl. 127 ods. 3 ústavy ustanovuje: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Navrhovateľka žiada primerané finančné zadosťučinenie vo výške 250 000 Sk.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadi úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru však nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci ústavného súdu. V dôsledku toho bolo potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá navrhovateľke vznikla predovšetkým v pocitoch neistoty. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu, na rozsah zbytočných prietáhov v jej rámci, berúc do úvahy tiež konkrétne okolnosti prípadu (samotné pričinenie navrhovateľky), možno sumu 10 000 považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Navrhovateľkou požadovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

V.

Na základe výzvy ústavného súdu zo 7. augusta 2003 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila 20. augusta 2003 ústavnému súdu vyčíslenie trov právneho zastúpenia vo výške 14 556 Sk, a to za dva právne úkony 14 300 Sk a 2 krát režijný paušál po 128 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnou zástupkyňou navrhovateľky vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Navrhovateľka bola vo veci úspešná, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška

č. 163/2002 Z. z.), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za úkony prevzatie a príprava vecí a podanie vo veci samej 4 270 Sk za každý úkon podľa ustanovenia § 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. spolu 8 540 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. dvakrát 128 Sk. Vo zvyšnej časti požadovaným trovám právneho zastúpenia ústavný súd nevyhovel.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2003